

УДК 338.43:336.6

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V58(2026)-39

Прокопчук Б. О., аспірант кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна,

ORCID: 0009-0005-1625-3023

e-mail: Prokopchuk1235@gmail.com

Інтегральна оцінка фінансового забезпечення аграрних підприємств

Анотація. У статті здійснено інтегральну оцінку фінансового забезпечення п'яти аграрних підприємств на основі комплексного поєднання низки показників розподілених за джерелами формування, напрямками розподілу, ефективністю використання та оборотністю фінансових ресурсів. За кожним із визначених напрямів інтегральної оцінки обчислено часткові показники досліджуваних аграрних підприємств, що дозволило здійснити порівняльну характеристику та встановити певні особливості щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Визначено інтегральні індекси фінансового забезпечення за кожним із напрямів оцінювання, що дозволило визначити сукупний рівень фінансового забезпечення досліджуваних підприємств та здійснити їх ранжування за даною ознакою. На основі результатів інтегральної оцінки виявлено сильні та проблемні аспекти фінансового забезпечення аграрних підприємств, що в подальшому можуть бути використані для обґрунтування управлінських рішень в контексті формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Ключові слова: інтегральна оцінка, оборотність фінансових ресурсів, рентабельність, фінансові ресурси, фінансове забезпечення аграрних підприємств, фінансова стійкість.

Prokopchuk B., Postgraduate student of the Department of Financial Technologies and Banking Business, West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine.

Integral assessment of financial provision for agricultural enterprises

Abstract. Introduction. An integral assessment of financial provision of five agricultural enterprises was carried out based on a complex combination of a number of indicators distributed by sources of formation, distribution directions, efficiency of use and turnover of financial resources. For each of the identified areas of integral assessment, partial indicators were calculated for all the agricultural enterprises under study, which allowed for a comparative characteristic and to establish certain features in the direction of formation, distribution and use of financial resources. Group integral indices of financial security were determined for each of the areas of assessment, which allowed for the formation of general conclusions and identification of the features of the financial activity of each of the enterprises under study. Based on the results of the calculation of group integral indices, the total level of financial security of the enterprises under study was determined. The average level of financial security of the enterprises under study for the last five years was determined, which formed the basis for establishing a rating of agricultural enterprises and identifying the features of their financing.

Purpose is to conduct an integrated assessment of the financial security of agricultural enterprises based on a number of indicators that reflect the sources of formation, distribution directions, efficiency of use and turnover of their financial resources.

Results. The results of calculating group integral indices form the basis for determining the areas in which the studied enterprises demonstrate the best results, as well as those problematic aspects that require control and management. Based on the results of the integral assessment, strong and weak aspects of the financial provision of agricultural enterprises were identified, which can later be used to justify management decisions in the context of the formation, distribution and use of financial resources.

Conclusions. The practical significance of the results of the integrated assessment lies in the possibility of using them to identify reserves for strengthening the financial condition, improving financial performance, and increasing the efficiency of using financial resources of agricultural enterprises.

Keywords: integral assessment, turnover of financial resources, profitability, financial resources, financial provision of agricultural enterprises, financial stability.

JEL Classification: G32, Q14, C43.

Постановка проблеми. Стабільність та результативність діяльності аграрних підприємств значною мірою визначається рівнем їх фінансового забезпечення, яке формує можливості для здійснення поточної господарської діяльності, інвестицій, інновацій та створює основу для стійкого розвитку в умовах нестабільного економічного середовища. Для підприємств аграрного сектору питання оцінки рівня фінансового забезпечення набувають особливої

актуальності через сезонність виробництва, значну потребу у фінансових ресурсах, тривалий виробничий цикл та коливання цін на ринку сировини і готової продукції.

Оцінювання рівня фінансового забезпечення є важливим інструментом визначення їх фінансової стабільності, платоспроможності, ефективності діяльності, достатності власних та залучених коштів для здійснення безперебійної діяльності. Водночас

¹ Стаття надійшла до редакції: 07.08.2026

Received: 7 August 2026

аналіз окремих фінансових показників не завжди дає змогу сформувати комплексне уявлення про стан фінансового забезпечення підприємства, оскільки значення окремих показників, характеризують різні аспекти руху фінансових ресурсів. У зв'язку з цим актуальним є застосування інтегрального підходу, який дає змогу узагальнити систему фінансових показників в єдиний комплексний показник та здійснити оцінку рівня фінансового забезпечення аграрних підприємств, що в сукупності сприяє проведенню порівняльного аналізу, виявленню сильних та слабких сторін і визначенню напрямів подальшого вдосконалення фінансового менеджменту аграрних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі наявними є низка праць, присвячених теоретичним та практичним аспектам оцінювання фінансового забезпечення аграрних підприємств. Зокрема, вагомий внесок у дослідження даної тематики зробили: Бечко В. П. [1], Захожай В. Б. [2], Ковальова А. О. [3], Микитюк В. М. [10], Мушенник І. М. [4], Негода Ю. В. [5], Рубай О. В. [6], Томашук І. В. [7], Томашук І. О. [7], Чигринець С. В. [8], Яцук О. О. [9]. Про те, незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, присвячених методичним та аналітичним аспектам оцінюванню фінансового забезпечення аграрних підприємств, актуальними залишаються питання практичного застосування інтегрального підходу, який дозволяє комплексно оцінити рівень фінансового забезпечення окремих підприємств, узагальнити вплив сукупності фінансових показників та здійснити їх порівняльну характеристику.

Формулювання цілей дослідження. Метою написання статті є інтегральна оцінка фінансового забезпечення аграрних підприємств на підставі низки показників, які відображають джерела формування, напрями розподілу, ефективність використання та оборотність їх фінансових ресурсів, що дозволить на основі отриманих результатів визначити сукупний рівень фінансового забезпечення, сильні та слабкі сторони об'єктів дослідження.

Виклад основних результатів дослідження. В результаті узагальнення існуючих методик оцінки

фінансового забезпечення аграрних підприємств, сформовано власний підхід, що базується на інтегральній оцінці, яка включає низку показників, що характеризують формування, розподіл, використання та оборотність фінансових ресурсів. Згідно до власного підходу, інтегральну оцінку визначено здійснювати за певними напрямками (за джерелами формування фінансових ресурсів; за напрямками розподілу фінансових ресурсів; за ефективністю використання фінансових ресурсів; за оборотністю фінансових ресурсів), що дозволяє обчислити групові інтегральні індекси фінансового забезпечення та визначити сукупний рівень фінансового забезпечення окремого аграрного підприємства. Отримані результати дадуть змогу комплексно оцінити рівень їх фінансового забезпечення, виявити відмінності між аграрними підприємствами та встановити позиції кожного із них за результатами обчислення групових інтегральних індексів та сукупного рівня їх фінансового забезпечення.

В контексті апробації власного методичного підходу, обрано п'ять аграрних підприємств (ТОВ «Волинь-Нова», ТОВ «Хавест-Агро», ТзОВ «Городище», СГПП «Дружба», ТОВ «П'ятинді»), основним видом діяльності яких є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Інтегральну оцінку фінансового забезпечення було проведено за 2021-2025 роки. В контексті отримання детальних висновків проведено аналіз кожного із часткових показників в межах визначених напрямів по усіх об'єктах дослідження у 2025 році. Зокрема, у таблиці 1 відображено результати обчислення часткових показників оцінки фінансового забезпечення за джерелами формування фінансових ресурсів досліджуваних підприємств за 2025 рік. Характерними особливостями оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств за джерелами формування фінансових ресурсів є розподіл джерел фінансування в межах власних, залучених та позикових коштів, а також встановлення їх частки в загальних обсягах фінансування активів

Таблиця 1. Аналіз часткових показників оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств за джерелами формування фінансових ресурсів у 2025 році*

Показники	ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	СГПП «ДРУЖБА»	ТОВ «П'ЯТИДНІ»
Частка власного капіталу в джерелах формування активів, %	67,14	87,24	95,23	93,90	95,19
Частка залученого капіталу в джерелах формування майна, %	24,64	5,62	4,20	3,86	2,16
Частка залученого та позикового капіталу в джерелах формування майна, %	32,86	12,76	4,77	6,10	4,81
Коефіцієнт короткострокової заборгованості в джерелах фінансування активів	0,286	0,056	0,048	0,039	0,048
Відношення позикового та залученого капіталу до власного капіталу, грн / грн	0,49	0,15	0,05	0,06	0,05
Відношення власного капіталу до суми залученого та позикового капіталу, грн / грн	2,04	6,84	19,97	15,40	19,80
Темп росту нерозподіленого прибутку, %	140,52	127,29	125,57	123,91	129,22

Джерело: Розраховано автором на основі фінансової звітності досліджуваних підприємств

Згідно до даних табл. 1 можна стверджувати, що усі досліджувані підприємства є фінансово стійкими і структура їх капіталу є оптимальною, оскільки більшу частку джерел фінансування складають власні кошти. Найбільш фінансово стійким у 2025 році було ТЗОВ «Городище», що підтверджується найвищою часткою власного капіталу в джерелах формування активів, яка становила 95,23%, та найнижчою часткою позикового і залученого капіталу – 4,77%. Однак, з огляду на обсяги залученого капіталу та його частку в джерелах фінансування, найкращі позиції у 2025 році займало ТОВ «П'ятидні», однак наявність позикового капіталу, зокрема короткострокових банківських кредитів та інших довгострокових зобов'язань, збільшує його фінансову залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Висока частка власних коштів в джерелах формування майна досліджуваних підприємств обумовлюється їх прибутковою діяльністю та збільшенням нерозподіленого прибутку, що виступає головною складовою власного капіталу. З огляду на структуру власного капіталу, найбільшу його частку в досліджуваних підприємств, окрім ТОВ «П'ятидні» складає нерозподілений прибуток. Щодо ТОВ «П'ятидні», то найбільшу питома вагу власного капіталу складає додатковий капітал, який включає вартість безоплатно отриманих активів від органів державної та місцевої влади, а також безоплатно отриману благодійну допомогу і кошти в межах грантових програм на розвиток сільського господарства в Україні.

З огляду на темп росту нерозподіленого прибутку, як показник, що відзначає власні можливості фінансування, то найкраще значення показника у 2025

році простежується в ТОВ «Волинь-Нова», що пояснюється збільшенням чистого прибутку підприємства у 2025 році на 14,5% та спрямуванням його на розвиток аграрного бізнесу. Найменший темп росту нерозподіленого прибутку забезпечувався у 2025 році в СГПП «Дружба», що пояснюється незначними обсягами отриманого чистого прибутку у звітному році в результаті наявності значних операційних витрат, пов'язаних із управлінням та збутом продукції.

В результаті аналізу показників, які відображають формування фінансових ресурсів виявлено, що досліджувані підприємства переважно частку активів формують за рахунок власних коштів, що пов'язано з їх прибутковою діяльністю, яка забезпечується в результаті значного товарообороту та функціонування в різних сегментах ринку сільськогосподарської продукції. Фінансування активів переважно за рахунок власних коштів сприяє зниженню боргового навантаження, забезпечує більшу платоспроможність і фінансову незалежність, що в цілому створює передумови для стабільного здійснення виробничої діяльності в умовах воєнного часу та несприятливих ситуацій.

Наступним напрямом оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств є розподіл фінансових ресурсів. Особливістю оцінки фінансового забезпечення за даним напрямом є виявлення мобільності власних коштів, тобто їх здатності перебувати в обороті, а також визначення структури джерел формування окремо для оборотних та необоротних активів. Результати обчислення часткових показників оцінки фінансового забезпечення за розподілом фінансових ресурсів

досліджуваних підприємств у 2025 році відображено у таблиці 2.

Таблиця 2. Аналіз часткових показників оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств за напрямками розподілу фінансових ресурсів у 2025 році

Показники	ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	СГПП «ДРУЖБА»	ТОВ «П'ЯТИДНІ»
Відношення власного оборотного капіталу до вартості оборотних активів, грн / грн	0,607	0,892	0,911	0,916	0,933
Відношення поточного позикового та залученого капіталу, що вкладений в оборотні активи до вартості оборотних активів, грн / грн	0,393	0,108	0,089	0,084	0,067
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,656	0,533	0,510	0,446	0,702
Відношення власних коштів, що вкладені в необоротні активи до вартості необоротних активів, грн / грн	0,843	0,851	1,000	0,959	1,000
Відношення активів до поточних пасивів, грн / грн	3,501	17,778	21,019	25,892	20,847
Відношення поточних активів і поточних пасивів, грн / грн	2,543	9,261	11,205	11,851	14,923
Відношення абсолютно та швидколіквідних активів до поточних пасивів, грн / грн	0,559	3,614	4,466	4,009	4,653
Відношення абсолютно ліквідних активів до поточних пасивів, грн / грн	0,001	0,403	0,789	2,080	3,253

Джерело: Розраховано автором на основі фінансової звітності досліджуваних підприємств

Як показують дані табл. 2 в обороті усіх досліджуваних підприємств є власні кошти, що відзначає достатній рівень мобільності власного капіталу, платоспроможності бізнесу та здатності підприємств раціонально розподіляти фінансові ресурси. Зокрема, у 2025 році на ТОВ «Волинь-Нова» в оборотні кошти було вкладено 65,6% власного капіталу, на ТОВ «Хавест-Агро» 53,3% власних коштів; на ТЗОВ «Городище» 51,0% власних коштів, на СГПП «Дружба» 44,6% власного капіталу, а на ТОВ «П'ятидні» 70,2% власних коштів. Таким чином, лідером за часткою власного капіталу, спрямованого в оборотні засоби виступає ТОВ «П'ятидні», що пояснюється тим, що переважну частку активів даного аграрного підприємства складають оборотні активи.

Здійснюючи оцінку джерел формування окремо оборотних активів, варто відмітити, що на усіх досліджуваних підприємствах переважну їх частку складали у 2025 році власні кошти, а решта належала поточному позиковому та залученому капіталу. Наявність власних коштів в обороті свідчить про дотримання підприємствами політики фінансування, відповідно до якої частина оборотних активів має покриватись власними засобами, а інша частина – поточними позиковими і залученими коштами. Відтак, важливим аспектом розподілу фінансових ресурсів досліджуваних підприємств є те, що поточні зобов'язання та забезпечення лише покривають частину оборотних активів і загалом відсутні в

джерелах формування необоротних активів, а довгострокові зобов'язання та забезпечення, якщо і були наявними на підприємствах, то в повному обсязі були спрямовані на формування необоротних активів. У 2025 році на ТЗОВ «Городище» та ТОВ «П'ятидні» необоротні активи на 100% були створені за рахунок власних коштів, а довгострокові зобов'язання та забезпечення були відсутні на підприємствах. Зважаючи на показники ліквідності, які відображають відношення різних видів активів до поточних пасивів, варто відмітити, що найгірші позиції у 2025 році займало ТОВ «Волинь-Нова», що обумовлено високою часткою поточних зобов'язань та забезпечень в джерелах формування оборотних активів. Зокрема, у 2025 році на ТОВ «Волинь-Нова» наявними були короткострокові банківські кредити, а також зросла кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Також низькою порівняно з іншими досліджуваними підприємствами є частка поточних боргів, що покривається абсолютно ліквідними активами на ТОВ «Хавест-Агро», що обумовлено високими порівняно з іншими підприємствами обсягами поточних зобов'язань та забезпечень.

В результаті оцінки показників фінансового забезпечення за напрямками розподілу фінансових ресурсів у 2025 році на досліджуваних підприємствах виявлено, що ті підприємства, які мають більше порівняно з іншими підприємствами власних коштів в структурі джерел фінансування оборотних активів,

характеризуються порівняно з іншими аграріями вищим рівнем покриття поточних зобов'язань різними групами активів. Загалом, визначено, що досліджувані підприємства у 2025 році ефективно здійснювали розподіл наявних фінансових ресурсів, що дозволяє їх забезпечувати платоспроможність та гарантує стабільність у невизначених та ризикових умовах.

Досить вагому роль в отриманні результатів інтегральної оцінки складають показники ефективності використання фінансових ресурсів, які відображаються в показниках рентабельності. Результати розрахунку показників ефективності використання фінансових ресурсів досліджуваних підприємств у 2025 році подано у таблиці 3.

За даними табл. 3 найвищий рівень рентабельності майна, що характеризує обсяг прибутку на одну гривню вартості активів належав ТОВ «Хавест-Агро», а

найнижчий рівень – ТОВ «П'ятидні». Однак, якщо окремо характеризувати ефективність використання оборотних чи необоротних активів, то у 2025 році найвищий рівень рентабельності оборотних активів притаманний ТОВ «Хавест-Агро», а найвищий рівень рентабельності необоротних активів – ТОВ «Волинь-Нова». Однак, незважаючи на значний порівняно з іншими аграрними підприємства рівень рентабельності оборотних активів, ТОВ «Хавест-Агро» поступається за рівнем ефективності використання запасів, складових оборотних активів ТзОВ «Городище». Це пояснюється тим, що ТОВ «Хавест-Агро» має значні обсяги запасів, що впливає на замороження частини коштів у повільно ліквідних активах і знижує ефективність використання фінансових ресурсів, які в них вкладені.

Таблиця 3. Аналіз часткових показників оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств за ефективністю використання фінансових ресурсів у 2025 році

Показники	ТОВ «ВОЛИНЬ-НОВА»	ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	ТзОВ «ГОРОДИЩЕ»	СГПП «ДРУЖБА»	ТОВ «П'ЯТИДНІ»
Рентабельність майна, %	22,4	26,0	22,9	19,9	19,5
Рентабельність оборотних активів, %	31,1	48,1	43,6	40,5	27,9
Рентабельність запасів, %	64,5	89,1	98,0	73,0	52,8
Рентабельність необоротних активів, %	80,2	56,4	48,3	39,0	64,2
Рентабельність продукції, %	56,2	74,0	37,7	67,8	56,7
Рентабельність основної діяльності, %	26,9	34,2	21,5	36,1	27,3
Рентабельність власного капіталу, %	32,8	29,4	23,8	20,8	20,5
Рентабельність короткострокових та довгострокових зобов'язань, %	70,8	221,3	579,5	430,3	390,4
Рентабельність залученого капіталу, %	62,5	379,5	632,1	609,8	910,9

Джерело: Розраховано автором на основі фінансової звітності досліджуваних підприємств

З огляду на рентабельність продукції зауважимо, що ТОВ «Хавест-Агро» характерне найвищими обсягами валового прибутку в розрахунку на одну гривню собівартості продукції, про наявність високих витрат на збут та адміністративних витрат, порівняно з іншими досліджуваними підприємства, не дозволяє йому бути лідером за рівнем рентабельності основної діяльності. Найвищий рівень рентабельності основної діяльності у 2025 році належав СГПП «Дружба», що пояснюється незначними фінансовими витратами та витратами на збут даного аграрного підприємства.

Зважаючи на показники рентабельності капіталу, варто відмітити, що досліджувані аграрні підприємства ефективно використовують власні, залучені та позикові кошти. Зокрема, найвищий рівень рентабельності власного капіталу належить ТОВ

«Волинь-Нова» і відповідно до цього, варто відмітити, що хоч підприємство і не відзначається лідируючою позицією за часткою власного капіталу в джерелах фінансування, однак воно ефективно використовує власні кошти, порівняно з іншими досліджуваними підприємствами. Ефективне використання власних коштів в поточному періоді підвищує фінансові можливості бізнесу у перспективі.

В результаті оцінки показників ефективності використання фінансових ресурсів, які формують один із напрямів інтегрального оцінювання фінансового забезпечення, виявлено, що ті підприємства, які мали відносно меншу частку власних коштів в джерелах формування майна, порівняно з іншими досліджуваними суб'єктами, забезпечили порівняно вищий рівень ефективності його використання. Разом

з тим, виявлено, що висока рентабельність залученого капіталу, порівняно з іншими підприємствами, не є свідченням ефективної роботи аграрного підприємства, що пояснює той факт, що підприємство має активи, які переважно купує за власні кошти, але не здатне їх використовувати на повну потужність, щоб генерувати високі доходи і прибуток.

Результати розрахунку показників, які характеризують оборотність фінансових ресурсів об'єктів дослідження у 2025 році відображено у таблиці 4. Зазначені показники дозволяють оцінити швидкість обертання фінансових ресурсів, які вкладені в окремі види активів та в розрізі різних джерел їх формування. З'ясовано, що найшвидше оборотні активи обертались на ТЗОВ «Городище», а найбільш повільно на ТОВ «П'ятидні». Висока оборотність оборотних активів на ТЗОВ «Городище» обумовлюється відносно незначними

обсягами оборотних активів, порівняно з іншими об'єктами дослідження, зокрема запасів, що підтверджується найбільш високим коефіцієнтом оборотності запасів ТЗОВ «Городище». ТОВ «П'ятидні» відзначалось значними залишками запасів, зокрема готової продукції, що вплинуло на низьку їх оборотність у 2025 році. Зокрема, запаси ТОВ «П'ятидні» здійснили лише 0,930 оборотів у собівартості реалізованої продукції у 2025 році, що свідчить про їх повільне обертання та надмірне накопичення порівняно з обсягами виробництва та реалізації. Про те, коефіцієнт оборотності запасів менше одиниці для аграрних підприємств, не можна однозначно вважати негативним через їх сезонну діяльність, яка вимагає заздалегідь купувати насіння, мінеральні добрива та паливо, які формують виробничі запаси даних суб'єктів господарювання.

Таблиця 4. Аналіз часткових показників оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств за оборотністю фінансових ресурсів у 2025 році

Показники	ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	СГПП «ДРУЖБА»	ТОВ «П'ЯТИДНІ»
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,155	1,407	2,030	1,123	1,020
Коефіцієнт оборотності запасів	1,149	1,203	2,598	1,076	0,930
Коефіцієнт оборотності клієнтської дебіторської заборгованості	34,047	13,589	47,255	172,151	31,971
Коефіцієнт оборотності власних обігових коштів	1,856	1,612	2,194	1,203	1,099
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,218	0,861	1,111	0,578	0,749
Коефіцієнт оборотності короткострокових та довгострокових зобов'язань	2,630	6,476	27,007	11,937	14,277
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	8,084	11,104	29,454	16,915	33,310

Джерело: Розраховано автором на основі фінансової звітності досліджуваних підприємств

Зважаючи на коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, варто свідчити, що СГПП «Дружба» найбільш швидше отримує кошти за реалізовану продукцію, що характеризує його раціональну кредитну політику і короткий строк оплати реалізованої продукції. З огляду фінансового забезпечення така тенденція є досить прийнятною, оскільки свідчить про більш швидке повернення коштів від покупців і їх повторне залучення в господарський оборот, що зменшує потребу у зовнішніх фінансових ресурсах, підтримує ліквідність та платоспроможність.

Виявлено, що ТОВ «Волинь-Нова» характеризується найвищим показником оборотності власного капіталу, за одночасно найнижчої його частки у структурі капіталу, що пояснюється інтенсивним використанням власних фінансових ресурсів та високою здатністю підприємства генерувати чистий дохід в розрахунку на

одиницю власного капіталу. Водночас така ситуація може трактуватись як і негативна, оскільки високий рівень оборотності власного капіталу зумовлений не лише ефективністю його використання, а й не достатнім обсягом і залежністю підприємства від кредиторів. При цьому ТОВ «Волинь-Нова» відзначається найнижчим порівняно з іншими підприємствами рівень оборотності короткострокових та довгострокових зобов'язань і залученого капіталу, що свідчить про менш інтенсивне їх використання і характеризує недостатню ефективність їх використання, що в сукупності створює потенційні ризики для фінансової стабільності та рівноваги аграрного бізнесу.

Найвища оборотність залученого капіталу у 2025 році відстежується на ТОВ «П'ятидні», що пояснюється найменшою його часткою в джерелах фінансування поряд з іншими досліджуваними підприємствами, про

те, якщо оцінювати оборотність довгострокових та короткострокових зобов'язань, які в себе включають залучений капітал, то тут найкраще значення показника припадає на ТЗОВ «Городище». ТОВ «П'ятидні» відзначається відносно вищою часткою кредитів у короткострокових та довгострокових зобов'язаннях, порівняно із ТЗОВ «Городище».

В результаті оцінки часткових показників інтегральної оцінки аграрних підприємств у 2025 році, виявлено:

- підприємства, які мають порівняно меншу частку власних коштів в джерелах фінансування відзначаються порівняно вищими показниками ефективності його використання та оборотності;
- підприємства, які забезпечують найвищу оборотність оборотних активів, запасів та дебіторської

заборгованості, мають найвищі частки власних коштів у джерелах фінансування, що відповідно відзначає вплив ефективного використання фінансових ресурсів, спрямованих в активи на здатність підприємства бути фінансово незалежним;

- підприємства, які переважну частку оборотних активів формують за рахунок власних коштів, характеризуються високим рівнем платоспроможності та ліквідності, що в сукупності зумовлює позитивний вплив на їх фінансове забезпечення в поточному та майбутньому періоді.

У таблиці 5 подано динаміку інтегральних індексів фінансового забезпечення досліджуваних підприємств за 2021-2025 роки.

Таблиця 5. Результати інтегральної оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Середнє значення показника (2021-2025 роки)	
						Результат	Рейтинг
Груповий інтегральний індекс фінансового забезпечення за джерелами формування фінансових ресурсів							
ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	0,193	0,341	0,254	0,261	0,287	0,267	5
ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	0,737	0,492	0,740	0,402	0,546	0,583	4
ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	0,458	0,793	0,406	0,894	0,880	0,686	3
СГПП «ДРУЖБА»	0,861	0,505	0,709	0,958	0,816	0,770	1
ТОВ «П'ЯТИДНІ»	0,857	0,666	0,603	0,666	0,956	0,750	2
Груповий інтегральний індекс фінансового забезпечення за напрямками розподілу фінансових ресурсів							
ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	0,342	0,592	0,332	0,348	0,338	0,390	5
ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	0,965	0,804	0,715	0,476	0,655	0,723	2
ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	0,482	0,666	0,368	0,778	0,761	0,611	4
СГПП «ДРУЖБА»	0,540	0,806	0,949	0,972	0,828	0,819	1
ТОВ «П'ЯТИДНІ»	0,717	0,666	0,513	0,693	0,975	0,713	3
Груповий інтегральний індекс фінансового забезпечення за ефективністю використання фінансових ресурсів							
ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	0,647	0,566	0,594	0,707	0,615	0,626	3
ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	0,775	0,856	0,812	0,470	0,790	0,740	2
ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	0,685	0,184	0,209	0,683	0,760	0,504	5
СГПП «ДРУЖБА»	0,560	0,285	0,436	0,817	0,750	0,570	4
ТОВ «П'ЯТИДНІ»	0,896	0,789	0,792	0,556	0,717	0,750	1
Груповий інтегральний індекс фінансового забезпечення за оборотністю фінансових ресурсів							
ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	0,378	0,431	0,416	0,506	0,453	0,437	5
ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	0,476	0,548	0,518	0,455	0,444	0,488	4
ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	0,699	0,819	0,872	0,781	0,847	0,804	1
СГПП «ДРУЖБА»	0,825	0,424	0,453	0,670	0,553	0,585	2
ТОВ «П'ЯТИДНІ»	0,628	0,588	0,446	0,595	0,510	0,553	3
Сукупний рівень фінансового забезпечення підприємства							
ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	0,390	0,482	0,399	0,456	0,423	0,430	5
ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	0,738	0,675	0,696	0,451	0,609	0,634	4
ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	0,581	0,616	0,464	0,784	0,812	0,651	3
СГПП «ДРУЖБА»	0,697	0,505	0,636	0,855	0,737	0,686	2
ТОВ «П'ЯТИДНІ»	0,775	0,677	0,588	0,628	0,789	0,691	1

Джерело: Розраховано автором.

Дані табл. 5 показують, що у 2021 та 2024 роках найвищий рівень фінансового забезпечення за джерелами формування фінансових ресурсів належав СГПП «Дружба», у 2022 році – ТЗОВ «Городище», у 2023 році – ТОВ «Хавест – Агро», а у 2025 році – ТОВ «П'ятидні». Зважаючи на середнє значення групового інтегрального індексу за 2021-2025 роки, лідером за рівнем фінансового забезпечення за джерелами

формування фінансових ресурсів виступає СГПП «Дружба», яке характеризувалось найвищою часткою власних коштів в джерелах фінансування у 2021 та 2024 роках, а також було найбільш фінансово стійким з позиції низької питомої ваги поточних та довгострокових зобов'язань. Найнижчий рівень фінансового забезпечення за джерелами формування фінансових ресурсів протягом 2021-2025 років

належав ТОВ «Волинь-Нова», що пояснюється відносно низькою часткою власних коштів в джерелах формування активів, порівняно з іншими досліджуваними суб'єктами аграрного бізнесу.

За результатами інтегральної оцінки фінансового забезпечення за напрямками розподілу фінансових ресурсів, виявлено, що лідером за середнім значенням інтегрального індексу за 2021-2025 роки є також СГПП «Дружба», що пояснюється найвищими порівняно з іншими підприємствами інтегральними індексами фінансового забезпечення за розподілом фінансових ресурсів у 2022-2024 роках. Зокрема, лідируючі позиції СГПП «Дружба» за рівнем фінансового забезпечення за напрямками розподілу фінансових ресурсів пояснюються значною часткою власних коштів в джерелах формування оборотних активів, а також достатньо високими показниками ліквідності, які відображають частку поточних посивів, що покривались різними групами активів, зокрема поточними активами, швидколіквідними та абсолютно ліквідними активами. В контексті розподілу фінансових ресурсів, аутсайдером з поміж усіх досліджуваних підприємств було ТОВ «Волинь-Нова», що обумовлено відносно високою часткою поточного позикового та залученого капіталу в джерелах формування оборотних активів, що в кінцевому підсумку вплинуло на ліквідність підприємства та зумовило наявність відносно низьких показників, які відображають співвідношення різних груп активів та поточних пасивів.

Зважаючи на результати інтегральної оцінки фінансового забезпечення за ефективністю використання фінансових ресурсів, лідером за середнім показником за п'ять останніх років є ТОВ «П'ятидні». Про те, оцінюючи показник окремо по роках, то ТОВ «П'ятидні» лише у 2021 році є лідером за даним показником, що пояснюється високими порівняно з іншими підприємствами показником рентабельності продукції (106,4%), рентабельності майна (68,7%) та рентабельності залученого капіталу (3097,48%). У 2022 році підприємство за рівнем фінансового забезпечення за ефективністю фінансових ресурсів поступається ТОВ «Хавест-Агро», яке зважаючи на досить прибуткову діяльність отримало найвищі порівняно з іншими підприємствами показники рентабельності активів, власного капіталу та продукції. У 2023 році ТОВ «Хавест-Агро» також відзначається найвищим рівнем фінансового забезпечення за ефективністю використання фінансових ресурсів, зокрема в результаті високого рівня рентабельності майна, оборотних активів та запасів. У 2024 році СГПП «Дружба» було лідером серед усіх досліджуваних підприємств за інтегральним індексом фінансового забезпечення за ефективністю використання фінансових ресурсів, що пояснюється високою ефективністю операційної діяльності, зокрема, найвищим рівнем рентабельності продукції та основної діяльності. У 2025 році ТОВ «Хавест-Агро»

також відзначається найвищим рівнем фінансового забезпечення за ефективністю використання фінансових ресурсів, що зумовлюється високими обсягами чистого прибутку в розрахунку на вартість майна та обсягами валового прибутку в розрахунку на одну гривню виробничих витрат.

Аутсайдером за рівнем фінансового забезпечення за ефективністю використання фінансових ресурсів в середньому за 2021-2025 роки було ТзОВ «Городище», що пояснюється низькою ефективністю його діяльності у 2022 та 2023 роках, що зумовлено війною в країні та втратою ринків збуту, що вплинуло на зменшення валового та чистого прибутку.

В результаті інтегральної оцінки фінансового забезпечення за оборотністю фінансових ресурсів, найбільш фінансово забезпеченим у 2022-2025 роках було ТзОВ «Городище», що пояснюється коротшим операційним циклом руху фінансових ресурсів, за якого підприємство працює порівняно з невеликим обсягом ресурсів, але активно їх використовує, отримуючи прибуток. У 2021 році найвищий індекс фінансового забезпечення за оборотністю фінансових ресурсів належав СГПП «Дружба», що обумовлено високою оборотністю оборотних коштів та клієнтської дебіторської заборгованості, яка складала незначну частку поточних активів підприємства. Зважаючи на середній рівень фінансового забезпечення за оборотністю коштів за 2021-2025 роки, то перше місце в рейтингу належить ТзОВ «Городище», а на останньому місці перебуває ТОВ «Волинь-Нова», яке характеризується відносно низькою оборотністю оборотних активів та залученого капіталу, зважаючи на високу частку поточних залучених та позикових коштів в джерелах формування оборотних засобів.

На основі обчислених групових інтегральних індексів фінансового забезпечення досліджуваних аграрних підприємств, визначено сукупний рівень фінансового забезпечення, згідно до якого виявлено, що у 2021-2022 роках лідером було ТОВ «П'ятидні», у 2023 році – ТОВ «Хавест-Агро», у 2024 році – СГПП «Дружба», а у 2025 році – ТзОВ «Городище». Разом з тим обчислено середній інтегральний індекс фінансового забезпечення за п'ять років, згідно до чого виявлено, що найвищий рівень фінансового забезпечення належить ТОВ «П'ятидні», що обумовлюється високою ефективністю використання фінансових ресурсів та оптимальною структурою джерел формування фінансових ресурсів, про те, дане підприємства відстає від інших досліджуваних суб'єктів швидкістю обертання фінансових ресурсів. Найнижчий рівень фінансового з огляду на середнє значення показника належить ТОВ «Волинь-Нова», що зумовлено наступними чинниками: відносно нижчою часткою власних коштів в джерелах формування активів; не раціональним розподілом фінансових ресурсів, що вплинуло на низькі показники ліквідності підприємства; порівняно низькою ефективністю

операційної діяльності та рентабельністю оборотних активів

За результатами проведеної інтегральної оцінки виявлено наступні особливості фінансового забезпечення досліджуваних аграрних підприємств:

- підприємство (ТОВ «П'ятидні»), яке має порівняно незначну частку залученого капіталу в джерелах формування майна, більш раціонально розподіляє фінансові ресурси, що дозволяє йому підтримувати високу ліквідність, платоспроможність та мати відносно високий рівень фінансового забезпечення;
- підприємство (ТОВ «Волинь-Нова»), яке має порівняно низьку частку власних коштів в джерелах формування майна, а відрізняється порівняно більшою часткою залученого капіталу, характеризується відносно більшими обсягами оборотних активів, які створено за рахунок поточних зобов'язань, що відповідно відзначає нижчу ефективність їх використання та оборотність, що в сукупності негативно позначається на рівні фінансового забезпечення даного аграрного підприємства;
- підприємство (СГПП «Дружба»), яке маючи відносно високу частку власних коштів в джерелах фінансування та раціонально їх розподіляє, характеризується низькою ефективністю використання

фінансових ресурсів, що свідчить про недостатню віддачу на вкладений капітал, повільніший оборот коштів та недостатньо продуктивне використання ресурсів;

- підприємство (ТЗОВ «Городище»), яке характеризується відносно високою часткою власного капіталу та високою оборотністю фінансових ресурсів, не достатньо раціонально розподіляє кошти, що порушує його платоспроможність та не забезпечує відповідного рівня прибутковості;

- підприємство (ТОВ «Хавест-Агро»), яке відзначається відносно високою ефективністю використання фінансових ресурсів, має відносно нижчу від інших підприємств оборотність фінансових ресурсів, що підвищує його потребу в залученні зовнішніх фінансових ресурсів та знижує частку власного капіталу в джерелах формування майна порівняно з іншими підприємствами.

Згідно до отриманих результатів інтегральної оцінки, виокремлено сильні та слабкі сторони кожного із досліджуваних підприємств в напрямку фінансового забезпечення, що дозволить в подальшому визначати альтернативні управлінські завдання щодо покращення їх фінансування в контексті забезпечення прибутковості, платоспроможності, фінансової стабільності та ділової активності (табл. 6).

Таблиця 5. Результати інтегральної оцінки фінансового забезпечення аграрних підприємств

Підприємства	Сильні сторони	Слабкі сторони
ТОВ «ВОЛИНЬ НОВА»	Висока рентабельність та оборотність власного капіталу	Відносно висока частка залучених фінансових ресурсів в джерелах формування активів та низька оборотність фінансових ресурсів, вкладених в оборотні активи
ТОВ «ХАВЕСТ-АГРО»	Раціональний розподіл фінансових ресурсів, прийнятна ліквідність та висока ефективність діяльності	Низька оборотність фінансових ресурсів, що підвищує потребу у залученні коштів та сприяє зменшенню частки власного капіталу в джерелах фінансування
ТЗОВ «ГОРОДИЩЕ»	Висока частка власного капіталу та дуже висока оборотність фінансових ресурсів	Низька ефективність діяльності та недостатня ліквідність активів
СГПП «ДРУЖБА»	Висока частка власних коштів в джерелах фінансування та раціональний їх розподіл	Нижча ефективність використання фінансових ресурсів та низька їх оборотність в результаті значних обсягів залишків запасів
ТОВ «П'ЯТИДНІ»	Оптимальна структура джерел фінансування, що гарантує йому фінансову стійкість, та висока ефективність використання фінансових ресурсів	Низька оборотність фінансових ресурсів та недостатній рівень ліквідності активів

Джерело: Складено автором.

Висновки. Проведене дослідження дозволило здійснити інтегральну оцінку фінансового забезпечення аграрних підприємств та узагальнити результати їх фінансової діяльності у вигляді сильних та слабких сторін. За результатами проведеної оцінки встановлено відмінності у рівнях фінансового забезпечення досліджуваних підприємств, що характеризує неоднакові можливості щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Інтегральна оцінка дала змогу комплексно врахувати особливості фінансового забезпечення

досліджуваних підприємств, а отримані результати підтверджують, що основними чинниками формування високого рівня фінансового забезпечення є фінансова незалежність від зовнішніх джерел, раціональне та ефективне використання власних та залучених коштів. Результати інтегральної оцінки фінансового забезпечення дозволяють більш комплексно та обґрунтовано формувати управлінські рішення і диференційовано здійснювати управління фінансовими ресурсами окремих аграрних підприємств.

Література:

1. Бечко В., Прокопчук О. Оцінка сучасного стану фінансового забезпечення підприємств аграрної галузі. Збірник наукових праць Уманського національного університету. 2017. № 90 (2). С. 46 – 61.
2. Захожай В., Корецька О. Методика розрахунку інтегрального показника інноваційної спрямованості підприємств. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (МАУП). 2015. № 1 (44). С. 158 – 165. URL: <https://ir.mauup.com.ua/handle/123456789/1694>
3. Ковальова А. Методичні підходи до оцінки ефективності фінансового забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств. Економіка та управління. 2020. № 44. С. 78 – 82. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct44-13>.
4. Мушеник І., Бурлаков О. Оцінка стану фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. Міжнародний науково-виробничий журнал. Сталий розвиток економіки. 2017. № 2 (35). С. 133 – 138. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/284>
5. Негода Ю., Конюхов Д. Оцінка фінансового забезпечення інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Економіка та суспільство. 2025. № 78. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-1>.
6. Рубай О. Оцінка стану фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. Аграрна економіка. 2019. Т. 12. №1-2. С. 38 – 43. URL: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2019.01.038>
7. Томашук І., Томашук І. Оцінка фінансового забезпечення функціонування та розвитку сільськогосподарських підприємств. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2022. №34. С. 104 – 115. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V34\(2022\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V34(2022)-15).
8. Чигринець С. Оцінка стану фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. Мультидисциплінарний міжнародний журнал: «Věda a perspektiv». 2024. №1 (32). С. 271 – 280. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1\(32\)-271-280](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1(32)-271-280).
9. Яцук О. Методичний підхід до оцінювання рівня самофінансування сільськогосподарських підприємств. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». 2019. №1. С. 297 – 311. URL: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2019-1-297>.
10. Myktyuyk V. Assessment of the financial condition of agricultural enterprises and ways to strengthen it in wartime conditions. Ekonomika APK. 2026. №1 (33). P. 57 – 68. URL: <https://doi.org/10.32317/ekon.apk/1.2026.57>.

References:

1. Bechko V., Prokopchuk O. (2017). Assessment of the current state of financial provision for agricultural enterprises. Collection of scientific papers of the Uman National University. 90 (2). 46 – 61.
2. Zahozhai V., Koretska O. (2015). Methodology for calculating the integral indicator of innovative orientation of enterprises. Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management (MAUP). 1 (44). 158 – 165. URL: <https://ir.mauup.com.ua/handle/123456789/1694>
3. Kovaleva A. (2020). Methodological approaches to assessing the effectiveness of financial provision for the functioning of agricultural enterprises. Economics and Management. 44. 78 – 82. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct44-13>.
4. Mushenyk I., Burlakov O. (2017). Assessment of the state of financial provision of agricultural enterprises. International Scientific and Production Journal. Sustainable Development of the Economy. 2 (35). 133 – 138. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/284>
5. Negoda Yu., Konyukhov D. (2025). Assessment of financial provision for investment activities of agricultural enterprises. Economy and Society. 78. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-1>.
6. Rubay O. (2019). Assessment of the state of financial provision of agricultural enterprises. Agrarian Economy. 12. 1-2. 38 – 43. URL: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2019.01.038>
7. Tomashuk I., Tomashuk I. (2022). Assessment of financial provision for the functioning and development of agricultural enterprises. Electronic scientific publication on economic sciences "Modern Economics". 34. 104 – 115. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V34\(2022\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V34(2022)-15).
8. Chyhrynets S. (2024). Assessment of the state of financial provision of agricultural enterprises. Multidisciplinary international journal: "Věda a perspektiv". 1 (32). 271 – 280. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1\(32\)-271-280](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1(32)-271-280).
9. Yatsukh O. (2019). Methodological approach to assessing the level of self-financing of agricultural enterprises. Bulletin of the KhNAU named after V.V. Dokuchaev. Series "Economic Sciences". 1. 297 – 311. URL: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2019-1-297>.
10. Myktyuyk V. (2026). Assessment of the financial condition of agricultural enterprises and ways to strengthen it in wartime conditions. Ekonomika APK. №1 (33). 57 – 68. URL: <https://doi.org/10.32317/ekon.apk/1.2026.57>.

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License